Náms- og kennsluáætlun - Vorönn 2025

FÉLA3AH05

Kennari	Bogi Ragnarsson, bogi.ragnarsson@fss.is, stafbok@stafbok.is m.fss.is, stafbok.is	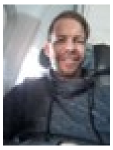
Viðtalstími	Þriðjudagar 8:20 – 9:00, stofa 329	
Námsefni	Bogi Ragnarsson. (2025). *Inngangur að afbrotafræði: Frá kenningum til raunveruleikans.* Reykjanesbær. Stafbók. Nemendur nálgast bókina á síðunni stafbok.is	
Áfangalýsing	Í þessum áfanga verður farið í grunnþætti afbrotafræði þar sem nemendur læra um helstu kenningar, rannsóknaraðferðir og útfærslu á réttarkerfi. Kaflarnir í bókinni útskýra hvernig afbrot þróast, tengsl félagslegrar stöðu við afbrot og hvernig samfélög bregðast við brotum. Í áfanganum verður m.a. farið í grundvallarþætti í afbrotafræði eins og rannsóknir, kenningar, réttarvörslukerfið, afbrotatölfræði, bakgrunnsþætti, fórnarlambafræði, hvítflibbaafbrot, ofbeldisbrot, tíðni afbrota, stafræn afbrot, heimilisofbeldi, afbrot í fjölmiðlum, ítrekunartíðni afbrota, tæknideild lögreglunnar, alþjóðleg afbrot og aðferðir til að draga úr afbrotatíðni. Kennslufyrirkomulagið samanstendur af fyrirlestrum, kynningum, verkefnavinnu, rökræðum, hópavinnu, kvikmyndagreiningum og umræðutímum. Nemendur vinna með fjölbreyttar heimildir og vefi stofnanna eins og ríkislögreglustjóra, FBI, Europol, *Our World in Data* og Hagstofu Íslands til að dýpka skilning sinn á afbrotafræði. Verkefnin krefjast þess að nemendur beiti kenningum í samhengi við raunveruleg dæmi og greini hvernig mismunandi réttarkerfi og aðferðir við að draga úr afbrotum virka í nútímasamfélagi. **Áfangalýsingu og tenging bókarinnar við háskólanám má finna á vefsvæðinu stafbok.is.**	
Námsmat og vægi námsmatsþátta	Áfanginn er próflaus. Til að ná áfanga þarf að ná 4.5 í vinnueinkunn á önninni. Athugið að ekki skiptir máli hver ástæða fjarvistarinnar er (veikindi, þar með talin vottorð, leyfi eða annað). **Símatsáfangi** ☒ **Lokapróf** ☐ **Sleppikerfi** ☐	

Heiti	**Vægi**
1. kafli - Inngangur að afbrotafræði	6%
2. kafli - Kenningar í afbrotafræði	8%
3. kafli - Rannsóknir í afbrotafræði	6%
4. kafli - Réttarvörslukerfið	6%
5- kafli Réttarvörslukerfið í Bandaríkjunum	6%
6. kafli - Alcatraz og réttarvörslukerfið	6%
7. kafli – Afbrotatölfræði	5%
8. kafli - Bakgrunnsþættir afbrota	7%
9. kafli - Félagsleg staða og afbrot	6%

10. kafli - Fórnarlambafræði	6%
11. kafli – Heimilisofbeldi	7%
12. kafli – Hvítflibbaafbrot	6%
13. kafli - Afbrot í fjölmiðlum	6%
14. kafli - Tæknideild lögreglunnar	6%
15. kafli - Stafræn afbrot	6%
16. kafli - Aðferðir við að draga úr afbrotatíðni	7%
Samtals:	100%

Reglur áfanga	Notkun á snjallsímum er ekki leyfileg í tímum nema með leyfi kennara.

Annað sem kennari vill láta koma fram	Mikilvægt er að lesa fyrir hvern kafla. Lestrarkönnun er í fyrsta tíma áður en að kennsla hvers kafla hefst.

Þekking	**Leikni**
Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á: • Helstu kenningum og rannsóknum í afbrotafræði. • Helstu hugtökum sem greinin notar • Hugsunarhætti afbrotafræðinga • Þáttum eins og t.d. réttarvörslukerfinu, afbrotatölfræði, kenningum, fórnalambafræði, kynferðisafbrotum, ofbeldisbrotum, afbrotum á Íslandi, alþjóðlegum afbrotum, afbrotum og nútímavæðingu, stafrænum afbrotum, bakgrunsþáttum, afbrotum í fjölmiðlum, heimilisofbeldi, afbrotum í alþjóðlegu samhengi og aðferðum til að draga úr afbrotatíðni.	Nemandi skal hafa öðlast leikni í að: • Skilja og skýra að afbrot geta verið afstæð og ekki alltaf gefið hvað teljist sem afbrot hverju sinni heldur geti slíkar skilgreiningar verið háðar stað og stund. • Greina mun á afbrotum í raunveruleikanum og hvernig afbrot birtast í fjölmiðlum. • Mynda skilning á því hvernig t.d. ólíkir félagslegir, líffræðilegir og sálfræðilegir þættir hafa áhrif á afbrot á margvíslegan hátt. • Gera sér grein fyrir því að með því að hugsa eins og afbrotafræðingur geti hann öðlast dýpri skilning á eðli og umfangi afbrota í samfélaginu og á milli samfélaga. • Skilja og skýra tengsl afbrota við söguna, réttarvörslukerfið, rannsóknir, kenningar, bakgrunsþætti, fórnalambafræði, vímuefni, kynferði, viðskipti, falskar breytur, alþjóðasamfélagið, byggðarþróun, fjölmiðla, rafræna miðla, félagstengsl, ítrekunartíðni, félagsstöðu og aðferðum við að draga úr afbrotatíðni svo eitthvað sé nefnt.

Hæfni

Nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- Nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:
- Geta gert grein fyrir raunverulegu umfangi og áhrifum afbrota á samfélagið hverju sinni.
- Nýta sér ólík kenningaleg sjónarhorn afbrotafræðinnar til að fást við ólík viðfangsefni.
- Nýta sköpunarmátt og aðferðir til þekkingaröflunnar.
- Gera sér grein fyrir aukinni þekkingu og þannig að öðlast aukið sjálfstraust í athöfnum daglegs lífs.

Vinnuáætlun		
Tímasókn og verkefnabók	16 vikur x 4 klst .	64 klst.
Undirbúningur f. verkefni	8 x 1 klst.	8 klst.
Undirbúningur f. rökræður	1 x 3 klst.	3 klst.
Próf	4 x 4 klst.	12 klst.
Undirbúningur f. kynningu	1 x 5 klst.	5 klst.
Heimasíðugreiningar	1 x 10 klst.	10 klst.
Myndbandagreiningar	1 x 10 klst	10 klst.
Lokaverkefni	2 x 3 klst	6 klst.
Alls		**118 klst = 5 fein***

*Viðmið um fjölda eininga	
Einingar	Tímafjöldi í vinnu meðalnemanda í áfanga
1 fein	18 - 24 klst.
2 fein	36 - 48 klst.
3 fein	54 - 72 klst.
4 fein	72 - 96 klst.
5 fein	90 – 120 klst.

Kennsluvikur	Áætluð yfirferð námsefnis	Skil á verkefnum
1. vika 6. – 10. janúar	1. kafli - Inngangur að afbrotafræði	Sjá moodle
2. vika 13. – 17. janúar	1. kafli - Inngangur að afbrotafræði	Sjá moodle
3. vika 20. – 24. janúar	2. kafli - Kenningar í afbrotafræði	Sjá moodle
4. vika 27. – 31. janúar	3. kafli - Rannsóknir í afbrotafræði	Sjá moodle
5. vika 3. - 7. febrúar	4. kafli - Réttarvörslukerfið	Sjá moodle
6. vika 10. - 14. febrúar *Uppbrotsdagur*	5- kafli Réttarvörslukerfið í Bandaríkjunum	Sjá moodle
7. vika 17. - 21. febrúar	6. kafli - Alcatraz og réttarvörslukerfið	Sjá moodle
8. vika 24. - 28. febrúar *Vetrarfrí 27. og 28.*	7. kafli - Afbrotatölfræði	Sjá moodle
9. vika 3. - 7. mars *Námsmatsdagur - Miðannarmat*	8. kafli - Bakgrunnsþættir afbrota	Sjá moodle
10. vika 10. - 14. mars	9. kafli - Félagsleg staða og afbrot	Sjá moodle
11. vika 17- 21. mars	10. kafli - Fórnarlambafræði	Sjá moodle
12. vika 24. - 28. mars	11. kafli - Heimilisofbeldi	Sjá moodle
13. vika 31. mars - 4. apríl	12. kafli - Hvítflibbaafbrot	Sjá moodle
14. vika 7. - 11. apríl *Starfshlaup - Páskafrí*	13. kafli - Afbrot í fjölmiðlum	Sjá moodle
15. vika 22. - 25. apríl *Sumardagurinn fyrsti*	14. kafli - Tæknideild lögreglunnar	Sjá moodle
16. vika 28. apríl - 2. maí	15. kafli - Stafræn afbrot	Sjá moodle
17. vika 5. - 9. maí	16. kafli - Aðferðir við að draga úr afbrotatíðni	Sjá moodle

Með fyrirvara um breytingar og von um gott samstarf

Bogi Ragnarsson